

Briselē, 5.6.2019.
COM(2019) 509 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

**par Spānijas 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu
par Spānijas 2019. gada stabilitātes programmu**

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Spānijas 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2019. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2018. gada 21. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2019. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Komisija 2018. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Spānija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu “Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku”, kuru Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku (turpmāk “eurozonai adresētais ieteikums”) Padome pieņēma 2019. gada 9. aprīlī.

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

- (2) Ņemot vērā to, ka Spānija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā tautsaimniecības ir savstarpēji cieši saistītas, Spānijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļojas turpmāk sniegtajā 1. līdz 4. ieteikumā. Konkrētāk, ražīguma uzlabošanas pasākumi palīdzēs īstenot pirmo eurozonai adresēto ieteikumu par ražīguma uzlabošanu līdzsvara atjaunošanai eurozonā, neparedzēto ieņēmumu izmantošana valsts parāda samazināšanai un ar ieguldījumiem saistītās ekonomikas politikas pievēršana konkrētām jomām palīdzēs īstenot otro eurozonai adresēto ieteikumu par rezervju atjaunošanu un atbalstu ieguldījumiem, bet prasmju un nodarbināmības uzlabošanas pasākumi palīdzēs īstenot trešo eurozonai adresēto ieteikumu par darba tirgus darbību.
- (3) 2019. gada ziņojums par Spāniju³ tika publicēts 2019. gada 27. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Spānija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2018. gada 13. jūlijā, kādi turpmākie pasākumi ir veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem un kāds bijis Spānijas progress virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2019. gada 27. februārī⁴. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Spānijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Pastāv neaizsargātība ar pārrobežu ietekmi – liels iekšējais un ārējais parāds gan valsts, gan privātajā sektorā un augsts bezdarbs, ko papildina vājais ražīguma pieaugums. Privātā sektora parāds turpina samazināties, taču joprojām ir izteikta nepieciešamība samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru. Neraugoties uz to, ka turpinās stabils IKP pieaugums, vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP joprojām ir augsta. Bezdarba līmenis ir turpinājis strauji samazināties, taču joprojām ir ļoti augsts, un darba tirgū pastāv izteikta segmentācija starp terminētiem un beztermiņa darba līgumiem, un tā kavē straujāku darba ražīguma pieaugumu. No 2012. līdz 2015. gadam reformas bija radījušas spēcīgu impulsu, un pēdējā gada laikā izveidojies politiskais konteksts palīdzēja vēl vienu gadu nodrošināt ierobežotu progresu ieteikumu īstenošanā. Pašlaik labvēlīgais ekonomikas stāvoklis paver iespējas veikt atlikušās reformas, kas nepieciešamas, lai Spānijas ekonomika kļūtu noturīgāka un lai pieaugtu tās ražīgums.
- (4) Spānija savu 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada stabilitātes programmu iesniedza 2019. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) 2019. gada stabilitātes programmā ziņots par darbībām, kas veiktas, lai īstenotu Spānijas Stabilitātes likumā noteiktos preventīvos un korektīvos instrumentus. Tomēr tajā nav plānots panākt šo instrumentu automatisku piemērošanu un pārskatīt Stabilitātes likuma izdevumu noteikumu, lai nostiprinātu tā ieguldījumu fiskālajā konsolidācijā, jo īpaši ekonomikas augšupejas laikā. Publiskā iepirkuma jomā ļoti svarīgi ir plašā mērogā īstenot 2017. gadā pieņemto Likumu par publiskā sektora līgumiem, lai uzlabotu publisko izdevumu efektivitāti, kā arī palīdzētu novērst neatbilstības. Īpaši svarīgi ir tas, lai jaunā pārvaldes struktūra, proti, Neatkarīgais regulējuma un uzraudzības birojs, varētu faktiski pildīt tam uzticētos uzdevumus un lai drīzumā tiktu pieņemta visaptveroša valsts publiskā iepirkuma stratēģija, aktīvi iesaistot līgumslēdzējas iestādes un subjektus valsts, reģionu un vietējā līmenī. Visbeidzot, 2019. gadā ir paredzēts vairākkārt pārskatīt izdevumus, un pārskatīšanā pieņemto ieteikumu īstenošanai būtu jāpalīdz vairojot publisko izdevumu efektivitāti.

³ SWD(2019) 1008 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

- (6) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013⁵ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas ir vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par minētā noteikuma izmantošanu Komisija ir sniegusi Norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību⁶.
- (7) Pēc savlaicīgas un noturīgas pārmērīgā deficīta novēršanas un pēc Padomes Lēmuma (ES) [2019/X], ar kuru atceļ pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, uz Spāniju attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. Tas paredz, ka vispārējās valdības balance palielināsies no -2,5 % no IKP 2018. gadā līdz -2,0 % no IKP 2019. gadā un sasniegs līdzsvarotu budžetu 2022. gadā. Pārreķinātā strukturālā balance⁷ liecina, ka programmas darbības laikā netiek plānots sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. Saskaņā ar stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 97,1 % 2018. gadā līdz 95,8 % 2019. gadā, taču 2022. gadā kritīsies līdz 88,7 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Riski, kas apdraud 2019. gada stabilitātes programmā noteikto fiskālo mērķu sasniegšanu, lielākoties attiecas uz ieņēmumu daļu, jo trūkst skaidrības par ienesīgumu vai to, vai vairāki ieņēmumu pasākumi tiks pieņemti.
- (8) Padome 2018. gada 13. jūlijā ieteica Spānijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu⁸ nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniedz 0,6 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,65 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2019. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2019. gadā būtiski novirzīties no vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ieteiktajām korekcijām.
- (9) Ņemot vērā Spānijas vispārējās valdības parāda attiecību pret IKP, kas pārsniedz Līgumā noteikto atsaucē vērtību 60 % no IKP, un prognozēto pozitīvo izlaides starpību 2,0 % no IKP, nominālajiem valdības neto primārajiem izdevumiem 2020. gadā nevajadzētu palielināties, kas atbilst strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP, kā noteikts kopīgi pieņemtajā prasību matricā saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Tajā pašā laikā ir pazīmes, kas liecina, ka ekonomikas neizmantotā jauda tiek novērtēta par zemu, ņemot vērā to, ka atbilstoši prognozēm inflācija 2019. gadā nerasniegs 2 % un darba tirgū vēl būs palikusi neizmantota darbaspēka rezerve (augsts bezdarba līmenis un ļoti liels nebrīvprātīgas nepilnas slodzes darba,

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Cikliski korigētā balance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārreķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

⁸ Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts 4 gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

pagaidu līgumu un nodarbinātu personu nabadzības īpatsvars). Turklāt arī ticamības rīka rezultāti liecina par lielu nenoteiktību attiecībā uz izlaides starpības aplēsēm, kas balstās uz kopīgo metodiku. Pamatojoties uz iepriekš minēto, šķiet atbilstoša gada strukturālā korekcija 0,65 % apmērā no IKP, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam pieauguma tempam 0,9 % apmērā. Saskaņā ar Komisijas 2019. gada pavasara prognozi nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks 2020. gadā būtiski novirzīties no prasītās fiskālās korekcijas. Turklāt netiek prognozēts, ka Spānija 2019. un 2020. gadā izpildīs pārejas noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2019. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Svarīgi būtu jebkādu neparedzētus ieņēmumus izmantot tam, lai vēl vairāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību.

- (10) Nodarbinātības izaugsme Spānijā joprojām ir stabila. Bezdarbs turpina samazināties, bet tas joprojām krietni pārsniedz Eiropas Savienības vidējo rādītāju, jo īpaši attiecībā uz jauniešiem un personām ar zemu kvalifikāciju. Nodarbinātībā un karjeras ilgmā vēl aizvien plaši izpaužas dzimumu nevienlīdzība. Tas ir neizmantots potenciāls, jo īpaši, ņemot vērā strauji novecojošo sabiedrību.
- (11) Lai gan terminēto līgumu īpatsvars pamazām sarūk, tie joprojām ir plaši izplatīti, arī tajās nozarēs, kurās sezonāla vai cikliska aktivitāte nav pārāk izteikta, – šādu līgumu īpatsvars ir viens no augstākajiem Eiropā, un tas var kavēt Spānijas izaugsmes potenciālu un sociālo kohēziju. Visbiežāk tos slēdz ar jauniešiem, personām ar zemu kvalifikāciju un trešo valstu valstspiederīgajiem – šīm personu lokam nereti ir mazākas tiesības uz sociālajiem pabalstiem un augstāks nabadzības risks. Terminētie līgumi bieži vien ir pavisam īsi un ne darba ņēmējus, ne darba devējus īpaši nemotivē veikt ieguldījumus mācībās, bet tas savukārt kavē ražīguma pieaugumu. Pāreja no terminēta darba līguma uz pastāvīgu joprojām ir sarežģīta, un darbaspēka mobilitātei ceļā stājas šķēršļi, samazinot darba meklētāju iespējas un kavējot efektīvu darbaspēka sadali pa visu valsti.
- (12) Spānija ir pastiprinājusi atbalstu ilgtermiņa bezdarbniekiem, kuri 2018. gadā veidoja 6,4 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Jaunākās iniciatīvas tiecas uzlabot jauniešu nodarbināmību, izmantojot konsultācijas un profesionālo orientāciju, bet valsts nodarbinātības dienesti joprojām spēj apstrādāt tikai nelielu daļu no brīvajām darbvietām, un ir jādarbā vairāk, lai tos labāk izmantotu darba un prakses vietu meklēšanā. Proti, dažos reģionos ir vāja sadarbība ar darba devējiem, un tādu profilēšanas instrumentu izstrāde, kas darba devēju vajadzībām ļautu piemeklēt visatbilstošākos darba meklētājus, ir tikai sākuma stadijā. Valsts nodarbinātības dienestu un sociālo pakalpojumu partnerības attīstās, tomēr dažos reģionos sadarbība vēl ir ierobežota. Lielāki ieguldījumi mūsdienīgos valsts nodarbinātības dienestos kopā ar atbalstu darbaspēka mobilitātei varētu uzlabot darba ņēmēju nodarbināmību un pielāgošanās spējas un atvieglot darba tirgus pāreju, tādējādi Spānijā uzlabojot ražīgumu un iekļaujošu ilgtermiņa izaugsmi.
- (13) Rezultātus sāk dot centieni nostiprināt darba inspekcijas, lai cīnītos pret terminētu līgumu ļaunprātīgu izmantošanu, un nodarbinātības neto izaugsmē palielinās beztermiņa līgumu īpatsvars. Tomēr darba devēji turpina plaši izmantot īstermiņa līgumus. Līdzšinējie fakti liecina, ka daudzie darbvietu radīšanas stimuli ir devuši ierobežotus rezultātus kvalitatīvas nodarbinātības veicināšanā. Spānija uzsāka jaunu izvērtēšanu, lai vienkāršotu sistēmu, bet rezultāti vēl nav pieejami. Publiskajā sektorā visos pārvaldes līmeņos ir jāpaaugrina darbā pieņemšanas konkursi, lai valsts sektorā līdz 2019. gada beigām samazinātu terminēto līgumu īpatsvaru līdz mērķrādītājam, kas

ir 8 %. Trīspusēju sarunu sākšana gan ir vērtējama kā labs solis ceļā uz sociālo partneru lielāku iesaistīšanos politikas izstrādē, taču apspriešanās varētu būt dziļāka un savlaicīgāka.

- (14) Lai gan nabadzības un sociālās atstumtības apdraudēto iedzīvotāju īpatsvars, kā arī ienākumu nevienlīdzība samazinās, šie rādītāji joprojām pārsniedz Savienības vidējo vērtību. Pagaidu vai mazkvalificētiem darba ņēmējiem vai ārpus ES dzimušām personām ir augsts nodarbinātu personu nabadzības līmenis. Kaut gan bērnu nabadzības līmenis samazinās, tas joprojām ir ļoti augsts. Sociālo pārvedumu, kas nav pensijas, spēja samazināt nabadzību joprojām ir viena no zemākajām Savienībā, īpaši attiecībā uz bērniem. Spānijā māsaimniecībām ar bērniem paredzētie sociālie izdevumi, izsakot tos kā daļu no IKP, ir vieni no zemākajiem ES, un tie nav pietiekami mērķorientēti. Neraugoties uz pozitīvu tendenci, joprojām nav ietverti visi cilvēki, kuri lielā vai vidējā mērā ir atkarīgi no sociālajiem maksājumiem. Valsts palīdzība bezdarbniekiem joprojām ir sadrumstalota, pastāv vairākas shēmas, kas ir vērstas uz dažādām darba meklētāju grupām. Nesen veiktie pasākumi, lai uzlabotu gados vecāku ilgtermiņa bezdarbnieku (vecumā no 52 gadiem) aptvērumu un aizsardzību, šai konkrētajai grupai var arī vājināt stimulus strādāt. Tikmēr reģionālajām minimālo ienākumu shēmām atkarībā no reģiona ir visai atšķirīgi piekļuves nosacījumi, aptvērums un piemērotība, un to ierobežotā pārvedamība starp reģioniem mazina stimulus darbaspēka mobilitātei. Rezultātā daudzi trūcīgie nesaņem atbalstu. Universālās sociālās kartes sistēmas ieviešana padarīs sociālo pabalstu sistēmu pārredzamāku un tādējādi ļaus tos ieviezt mērķtiecīgāk. Lai gan, ekonomikai atveseļojoties, nabadzība turpina samazināties, situācija prasa ieguldījumus sociālās iekļaušanas politikā un sociālajā infrastruktūrā (piemēram, sociālajos mājokļos), lai izaugsme būtu iekļaujoša. Turklāt Spānija saskaras ar specifiskām teritoriālās kohēzijas problēmām, piemēram, akūtu depopulāciju un sabiedrības novecošanu noteiktos lauku apvidos. Darbības, kas veicina uzņēmējdarbību, digitalizāciju un sociālo ekonomiku, integrētu teritoriālās attīstības stratēģiju ietvaros var palīdzēt risināt minētās problēmas.
- (15) Krīzes laikā Spānijas pensiju sistēma palīdzēja saglabāt to vecāka gadagājuma cilvēku dzīves līmeni, kuri saskārās ar zemāku nabadzības risku. Prognozes 2018. gada ziņojumā par novecošanu un ziņojumā par pensiju pietiekamību norāda, ka 2011. un 2013. gada reformas ir palīdzējušas ilgtermiņā nodrošināt pensiju ilgtspējību un relatīvo pietiekamību. Tomēr, turpinot pensiju indeksēšanu atbilstoši inflācijai (kā nolemts 2018. un 2019. gadā) un atliekot ilgtspējības faktoru, būs nepieciešami kompensējoši pasākumi, lai nodrošinātu pensiju sistēmas ilgtspējību vidējā termiņā un ilgtermiņā. Turklāt būtu jārīkojas, lai risinātu galveno problēmu, kas saistīta ar pensionāru ienākumu pietiekamību nākotnē, viņu profesionālās karjeras ilgumu un pilnīgumu, ņemot vērā augsto bezdarba līmeni, un arī plaši izplatīto terminēto darba līgumu izmantošanu un nepilnas slodzes darbu.
- (16) Spānijas sniegumu inovācijas jomā un ražīguma pieaugumu kavē zemi ieguldījumi pētniecībā un izstrādē un prasmju neatbilstība. Pētniecības un izstrādes izdevumi uzņēmējdarbības sektorā Spānijā ir uz pusi mazāki nekā vidēji Savienībā, jo īpaši lielajos uzņēmumos, turklāt pastāv ievērojamas reģionālās atšķirības. Šīs atšķirības pastiprina zemais valsts pētniecības un izstrādes budžeta izpildes līmenis, kam ir tendence vēl samazināties. Vēl viens būtisks šķērslis, kas kavē moderno tehnoloģiju izstrādāšanu un izmantošanu, ir prasmju trūkums un neatbilstība, īpaši mazajos un vidējos uzņēmumos. Nodarbinātība augsto tehnoloģiju nozarēs un zinātnesietilpīgos pakalpojumos daudzos Spānijas reģionos ir krietni zem Savienības vidējā līmeņa.

Šobrīd gan tiek izstrādātas reģionālās inovācijas stratēģijas pārdomātai specializācijai un tiek racionalizēta valsts pētniecības un inovācijas politikas pārvaldība, taču politikas izstrāde, īstenošana un izvērtēšana valsts un reģionālajā līmenī joprojām tiek koordinēta vāji. Lai uzlabotu Spānijas sniegumu inovācijas jomā, ir vajadzīgi ievērojami ieguldījumi, kas sekmētu uzņēmējdarbību un jaunuzņēmumu darbību un palīdzētu tiem attīstīties, kā arī veicinātu visu uzņēmumu konkurētspēju un pielāgošanos – tostarp ar digitalizācijas palīdzību –, lai to darbībai būtu augstāka pievienotā vērtība un tie spētu plašāk iesaistīties starptautiskajos tirgos. Tam ir nepieciešams arī lielāks uzsvars uz publiskā un privātā sektora partnerībām, sadarbība starp augstskolām un uzņēmumiem un tehnoloģiju nodošana, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, nostiprināta pētniecības un inovācijas politikas pārvaldība visos pārvaldes līmeņos un pētniecības un izstrādes infrastruktūras un projektu ciešāka pielāgošana reģionālajām un valsts līmeņa inovācijas stratēģijām.

- (17) Lai gan situācija uzlabojas, izglītības priekšlaicīgas pamešanas rādītājs Spānijā joprojām ir ļoti augsts, turklāt pastāv ievērojamas reģionālās atšķirības. Būtu iespējams uzlabot izglītības rezultātus, kas dažādos reģionos ievērojami atšķiras. Abi faktori negatīvi ietekmē ražīguma pieauguma ilgtermiņa potenciālu. Centieni reformēt izglītības sistēmu ir apstājušies. Uzņēmumi ziņo par grūtībām atrast darbiniekus ar prasmēm, kas vajadzīgas inovācijai, jo īpaši informācijas un komunikācijas tehnoloģiju speciālistus. Spānija ir apstiprinājusi pasākumus, lai uzlabotu duālās profesionālās izglītības un apmācības sistēmu, kam varētu būt liela nozīme, nodrošinot inovācijai nepieciešamās prasmes un kvalifikācijas, bet izglītojamie šajā sistēmā reģistrējas visai pieticīgā tempā. Augstāko izglītību ieguvušo personu īpatsvars Spānijā pārsniedz ES vidējo, bet augstākās izglītības iestāžu absolventiem ir grūtības atrast piemērotu darbu. Jauno absolventu piekļuvi darba tirgum krietni varētu uzlabot cilvēkkapitāla attīstība visos izglītības un mācību līmeņos, tostarp augstākajā izglītībā un arodmācībā, un plašāka sadarbība starp izglītības un uzņēmējdarbības sektoru, lai mazinātu prasmju neatbilstību. Uzņēmumi tā varētu iegūt prasmes un kvalifikāciju, kas vajadzīga, lai uzlabotu to inovācijas spējas un pilnībā izmantotu digitalizācijas piedāvātās izaugsmes iespējas. Arī darbinieku pārkvalificēšana, apgūstot digitālās prasmes, ļautu Spānijas uzņēmumiem saglabāt konkurētspēju ekonomikā, kas kļūst arvien digitalizētāka. Visas šīs darbības palīdzētu mazināt reģionālās atšķirības.
- (18) Ierobežotais un sadrumstalotais regulējums Spānijā neļauj uzņēmumiem izmantot apjomradītus ietaupījumus un kavē ražīgumu. Svarīgs instruments, kas risina šos jautājumus, vēl aizvien ir Tirgus vienotības likums. Apņēmīgāk īstenojot šo likumu un atceļot pakalpojumu ierobežojumus, jo īpaši attiecībā uz noteiktiem profesionāliem pakalpojumiem, kā būvinženieru, arhitektu, juridiskajiem pakalpojumiem un datorpakalpojumiem, uzlabotos izaugsmes iespējas un konkurence. Tāpat kā citās jomās, kurās reformu izdošanās visvairāk ir atkarīga tieši no reģioniem, ciešāka un noturīga koordinācija starp valsts un reģionālajām iestādēm varētu uzlabot politikas iedarbīgumu šajā jomā.
- (19) Dzelzceļa kravu pārvadājumu savienojumi ir nepilnīgi, un integrācija ar Savienības elektroenerģijas un gāzes tirgiem ir ierobežota, – tas neļauj Spānijai pilnībā izmantot ES vienotā tirgus priekšrocības. Tāpēc Spānijai vēl būs jāiegulda elektroenerģijas starpsavienojumu veidošanā ar pārējo Savienību, lai līdz 2020. gadam sasniegtu mērķi: vismaz 10 % no uzstādītās elektroenerģijas ražošanas jaudas. Ieguldījumi ir vajadzīgi arī tam, lai dzelzceļu varētu vairāk izmantot kravu pārvadājumiem, tostarp izveidotu pārrobežu savienojumus ar Franciju un Portugāli un savienojumus ar ostām un loģistikas centriem.

- (20) Izteikta ieguldījumu nepietiekamība ir vērojama arī dabas resursu pārvaldības jomā, kurā jānodrošina ilgtspējīgākas attīstības modelis. Samazinot enerģijas patēriņu ēkās un attīstot viedos tīklus un atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas uzglabāšanu, varētu uzlabot pieprasījuma pārvaldību. Būs vajadzīgi papildu centieni, lai veicinātu ilgtspējīgu transportu un aprites ekonomiku. Daži Spānijas apvidi ir starp tām Eiropas teritorijām, kas ir visvairāk pakļautas klimata pārmaiņām; pašreizējie ūdens resursi ir noslogoti, un tiem būtu vajadzīgi papildu ieguldījumi infrastruktūrā, lai uzlabotu ūdens apsaimniekošanu, piemēram, nodrošinātu notekūdeņu attīrīšanu, novērstu noplūdes tīklos un ūdensapgādē. Lai gan pēdējos gados ir panākts stabils progress, Spānijai vēl ir jāizpilda dažas prasības, kas noteiktas Savienības ūdens jomas tiesību aktos. No progresa šo mērķu sasniegšanā ieguvēja būtu Spānijas vide, ekonomika un sabiedrība.
- (21) Visās jomās, kurās konstatēta ieguldījumu nepietiekamība, būtu jāņem vērā konkrētās reģionālās atšķirības attiecībā uz ieguldījumu vajadzībām. Raugoties pēc IKP uz vienu iedzīvotāju, teritoriālās atšķirības ir vidējas, taču tās joprojām ir plašākas nekā pirms krīzes, galvenokārt tāpēc, ka darbvietu likvidēšanai reģionos ir asimetriska ietekme. Visplašākās reģionālās atšķirības šobrīd parādās darba un sociālo rezultātu rādītājos, kuri lielākajā daļā Spānijas reģionu atpaliek no Savienības vidējā lieluma. Citi sociālekonomiskie rādītāji liecina par lielām teritoriālajām atšķirībām, piemēram, inovācijas, uzņēmējdarbības un konkurētspējas jomā. Ar ieguldījumiem saistītajā ekonomikas politikā būtu jāņem vērā reģionālās atšķirības attiecībā uz investīciju vajadzībām.
- (22) ES līdzekļu plānojums 2021.–2027. gadam varētu palīdzēt risināt dažas ar līdzekļu nepietiekamību saistītās problēmas, kas minētas ieteikumos, īpaši tajās jomās, uz kurām attiecas valsts ziņojuma D pielikums⁹. Tas Spānijai ļautu apzinātajās nozarēs optimāli izmantot šos līdzekļus, ņemot vērā reģionālās atšķirības un īpašo situāciju Kanāriju salās, kas ir viens no tālākajiem reģioniem. Lai šie ieguldījumi gūtu atdevi, svarīgi ir nostiprināt valsts administratīvo spēju pārvaldīt minētos līdzekļus.
- (23) Komisija 2019. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Spānijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2019. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2019. gada stabilitātes programmu, 2019. gada valsts reformu programmu un pasākumus, ko Spānija veikusi pēc ieteikumiem, kuri šai valstij bija adresēti iepriekšējos gados. Tā ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Spānijā, bet arī to, kādā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (24) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2019. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums¹⁰ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.
- (25) Padome ir izskatījusi 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. līdz 4. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Spānijai 2019. un 2020. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2020. gadā nepārsniedz 0,9 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,65 %

⁹ SWD(2019) 1008 final.

¹⁰ Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

apmērā no IKP. Veikt pasākumus, lai stiprinātu fiskālo sistēmu un publiskā iepirkuma sistēmu visos pārvaldes līmeņos. Saglabāt pensiju sistēmas ilgtspējību. Izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai straujāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību pret IKP.

2. Nodrošināt, lai nodarbinātības un sociālie dienesti spētu sniegt efektīvu atbalstu. Veicināt pāreju uz beztermiņa līgumiem, tostarp vienkāršojot stimulu sistēmu darba devējiem. Uzlabot atbalstu ģimenēm un novērst aptvēruma nepilnības valsts bezdarbnieku atbalsta shēmā un reģionālajās minimālā ienākuma shēmās. Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un uzlabot izglītības rezultātus, ņemot vērā reģionālās atšķirības. Palielināt sadarbību starp izglītības un uzņēmējdarbības sektoru, lai spētu labāk nodrošināt darba tirgū vajadzīgās prasmes un kvalifikācijas, jo īpaši informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā.
3. Ar ieguldījumiem saistīto ekonomikas politiku ievirzīt inovācijas, resursefektivitātes un energoefektivitātes veicināšanai, dzelzceļa kravu pārvadājumu infrastruktūras modernizēšanai un energotīklu starpsavienojumu paplašināšanai ar pārējo Savienību, ņemot vērā atšķirības starp reģioniem. Uzlabot pētniecības un inovācijas atbalsta politikas efektivitāti.
4. Turpināt īstenot likumu par tirgus vienotību, nodrošinot, ka noteikumi, kas reglamentē piekļuvi saimnieciskajai darbībai un tās veikšanu, jo īpaši attiecībā uz pakalpojumiem, visos pārvaldes līmeņos atbilst minētā likuma principiem, un uzlabojot sadarbību starp pārvaldes iestādēm.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*